

Dosarul nr. 2rac-381/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. N. Arabadji)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Cooperativa de construcție a locuințelor nr. 138,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe acțiuni „Termoelectrica” împotriva Cooperativei de construcție a locuințelor nr.138 cu privire la încasarea datoriei pentru energia termică, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Cooperativa de construcție a locuințelor nr. 138 și a fost menținută hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 05 iulie 2016 SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată împotriva CCL nr. 138 cu privire la încasarea datoriei pentru energia termică consumată, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în baza contractului de livrare a energiei termice în apă caldă nr. 138 din 01 noiembrie 2014, încheiat între SA „Termoelectrica” și CCL nr. 138, ultima și-a asumat obligația de a achita, conform pct. 6.1.5 al contractului nominalizat, lunar plata pentru utilizarea energiei termice furnizate, prin dispozițiile de plată conform tarifelor stabilite.

A menționat că, din cauza neonorării obligațiilor contractuale prin neachitarea bonurilor de plată pentru consumul de energie termică, pârâta a acumulat datoria în sumă de 1291419,43 de lei, pentru perioada de consum 01 noiembrie 2015-30 aprilie 2016, confirmată prin lista facturărilor și achitărilor.

A susținut că, pentru întârzierea plăților, conform art. 619 din Codul civil, a fost calculată dobânda de întârziere în sumă de 698405,48 de lei pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016.

A afirmat că, întru soluționarea pe cale amiabilă a litigiului, pârâtei i-au fost expediate reclamația/somația nr. 79/3442 din 14 iunie 2016, prin care a solicitat achitarea în termen de 5 zile a datoriei la serviciul prestat, însă nu a primit nici un răspuns și nu a achitat plata pentru energia termică.

A solicitat încasarea de la pârâtă a datoriei pentru energia termică consumată în perioada 01 noiembrie 2015-30 martie 2016 și a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016 în sumă de 698405,48 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei SA „Termoelectrica” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând încasarea de la pârâtă a datoriei în sumă de 706918,80 de lei pentru perioada 01 noiembrie 2015-30 aprilie 2016 și a dobânzii de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016 în sumă de 698405,48 de lei, deoarece după înaintarea acțiunii, pârâta a achitat parțial datoria pentru energia termică consumată (f. d. 66).

Prin hotărârea din 07 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de către SA „Termoelectrica” a fost admisă și au fost încasate de la CCL nr. 138 în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 706918,80 de lei, cu titlu de datorie pentru energia termică consumată în perioada 01 noiembrie 2015 - 30 aprilie 2016, suma de 698405,48 de lei, cu titlu de dobânda de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016, iar în total suma de 1405324,28 de lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 42159,72 de lei.

Prin decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către CCL nr. 138 și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 29 iunie 2018 și 29 octombrie 2018 CCL nr. 138 a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea încasării sumei de 585127,63 de lei, cu titlu de datorie pentru energia termică consumată și a sumei de 698405,48 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe sau remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost interpretată în mod eronat legea și a fost aplicată în mod eronat analogia legii și analogia dreptului.

A menționat că, în instanța de apel reprezentantul intimitei a recunoscut faptul că, datoria sa constituie suma de 230000 de lei, argument invocat și în referința anexată la dosar. Totodată, în ședința instanței de apel, reprezentantul intimitei a fost de acord cu micșorarea datoriei pînă la suma de 230000 de lei, însă instanța de apel nu a luat în considerație acest fapt important pentru soluționarea justă a cauzei.

A susținut că, în perioada noiembrie 2015 – aprilie 2016 a fost achitată SA „Termoelectrica” suma de 1169628,26 de lei (transferuri – 987200 de lei, achitări de către locatari – 87628,26 de lei și compensații – 94800 de lei).

A afirmat că, nu au fost incluse plățile efectuate în baza ordinelor de plată nr.16 din 19 noiembrie 2015 – 64000 de lei și nr. 30 din 29 decembrie 2015 – 103000 de lei.

A relevat că, conform art. 586 alin. (1) din Codul civil, toate sumele transferate urmează a fi trecute la stingerea datoriei curente și la orice transfer

efectuat a fost indicată pentru care perioadă se face achitarea, iar compensarea din buget are clar stabilită destinația și nu poate fi alocată pentru alte perioade.

A declarat că, instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în privința încasării datoriei în sumă de 706918,80 de lei, deoarece probele prezentate de către părți confirmă că, la data de 01 noiembrie 2016 a fost achitată suma de 1169628,26 de lei, datoria constituind suma de 121791,17 lei.

A invocat că, instanța de apel, la examinarea cauzei, nu a respectat prevederile art. 373 alin. (1) și (2) CPC.

A mai invocat că, instanțele judecătorești nu au dat apreciere actelor contabile prezentate de către recurentă și sumelor achitate și indicate în ordinele de plată.

A considerat că, instanțele judecătorești au aplicat greșit prevederile art. 619 din Codul civil.

Prin referința depusă la data de 09 octombrie 2018 SA „Termoelectrica” a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată când eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 01 noiembrie 2014, între SA „Termocom”, în procedura falimentului, în calitate de furnizor și CCL nr.138, în calitate de consumator, a fost încheiat contractul nr. 138 de furnizare a energiei termice, obiectul fiind furnizarea energiei termice în apă caldă de către furnizor la hotarul de delimitare a apartenenței de balanță pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, necesități tehnologice, ventilare.

Conform pct. 2.2 din contractul de furnizare a energiei termice enunțat, furnizorul se obligă să asigure livrarea energiei termice consumatorului la hotarul de delimitare a apartenenței de balanță a rețelelor termice, cu parametrii agentului termic, conform graficului de temperatură pentru mun. Chișinău, aprobat de autoritățile abilitate.

Conform pct. 4.2.1 din contractul de furnizare a energiei termice enunțat, consumatorul se obligă să achite, în termenele stabilite, contravaloarea energiei

termice furnizate.

Conform pct. 6.1.5 din contractul de furnizare a energiei termice enunțat, factura pentru furnizarea energiei termice se emite cel mai târziu pînă la data de 15 a lunii următoare celei în care prestația a fost efectuată. Consumatorii sunt obligați să achite facturile în termenul de scadență, care este ultima zi a lunii următoare celei de calcul.

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei a fost concretizată, SA „Termoelectrica” a solicitat încasarea de la CCL nr. 138 a datoriei în sumă de 706918,80 de lei pentru perioada 01 noiembrie 2015-30 aprilie 2016 și a dobînzii de întîrziere pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016 în sumă de 698405,48 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasînd de la CCL nr. 138 în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 706918,80 de lei, cu titlu de datorie pentru energia termică consumată în perioada 01 noiembrie 2015 - 30 aprilie 2016 și suma de 698405,48 de lei, cu titlu de dobîndă de întîrziere pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016, iar în total suma de 1405324,28 de lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 42159,72 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către CCL nr. 138, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținînd hotărîrea primei instanțe, pe care a considerat-o legală.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că, contrar prevederilor legale menționate, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavînd putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și cu normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel nu și-a motivat clar concluzia cu privire la încasarea datoriei pentru energia termică prestată în perioada 01 noiembrie 2015-30 aprilie 2016 în sumă de 706918,80 de lei, neindicând concret sumele, care au fost achitate de către CCL nr. 138 în vederea stingerii datoriei.

Din materialele dosarului rezultă că, conform informației cu privire la volumele facturate și sumele achitate pentru energia termică de către CCL nr. 138 pentru perioada 02 decembrie 2014-26 mai 2016, în perioada 01 noiembrie 2015-31 martie 2016, CCL nr. 312 a acumulat o datorie pentru energia termică consumată în sumă de 1291419,43 de lei.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, ulterior, SA „Termoelectrica”, solicitând încasarea datoriei pentru energia termică prestată în perioada 01 noiembrie 2015-30 aprilie 2016 în sumă de 706918,80 de lei, a invocat că, în vederea stingerii datoriei acumulate în perioada 01 noiembrie 2015-30 martie 2016, CCL nr. 138 a efectuat următoarele achitări: suma de 92000 de lei achitată la data de 01 februarie 2016 pentru factura din 31 decembrie 2015, suma de 142000 de lei a fost achitată la data de 29 februarie 2016 pentru factura din 31 ianuarie 2016, suma de 96900 de lei a fost achitată la data de 31 martie 2016 pentru factura din 29 februarie 2016, suma de 96000 de lei a fost achitată la data de 29 aprilie 2016 pentru factura din 31 martie 2016, suma de 30000 de lei a fost achitată la data de 18 octombrie 2016 pentru factura pentru luna noiembrie 2015 și suma de 32800 de lei a fost achitată la data de 25 octombrie 2016 pentru factura pentru luna decembrie 2015, iar în total a achitat suma de 489700 de lei.

Totodată, SA „Termoelectrica” a mai invocat că, în perioada 01 noiembrie 2015-30 martie 2016, locatarii blocurilor locative administrate de către CCL nr.138 au beneficiat de compensații în mărime de 94800,63 de lei.

Prin urmare, pentru perioada 01 noiembrie 2015-30 martie 2016, CCL nr.138 a achitat datoria pentru energia termică consumată în sumă de 584500,63 de lei, astfel, datoria restantă constituind 706918,80 de lei.

Actele cauzei, însă, denotă faptul că, la data de 29 decembrie 2015 CCL nr.138 a mai achitat suma de 103000 de lei pentru factura din 30 noiembrie 2015, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 30 din 29 decembrie 2015, probă care nu a fost apreciată de către instanța de apel (f. d. 46).

Mai mult ca atât, instanța de apel, încasând dobânda de întârziere pentru perioada 01 ianuarie 2015-26 mai 2016 în sumă de 698405,48 de lei, nu a ținut cont de prevederile art. 617 alin. (5) din Codul civil, care statuiază că, debitorul nu este în întârziere atât timp cât prestația nu a avut loc din cauza unor împrejurări neimputabile debitorului.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, în prezența acestor erori este imposibil de stabilit opinia instanței de apel în privința litigiului supus judecării.

Totodată, instanța de recurs ține să menționeze că, în sensul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților

Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Cooperativa de construcție a locuințelor nr. 138.

Se casează integral decizia din 27 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe acțiuni „Termoelectrica” împotriva Cooperativei de construcție a locuințelor nr.138 cu privire la încasarea datoriei pentru energia termică, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic